

תולדות המחברים:

המהר"ל מפראג – רבי יהודה ליוואי. נולד בשנת ה'ר"פ (1520) בערך והסתלק בי"ח באלול ה'שס"ט (1609). פוסק, מקובל ומלומד גדול. מגדולי ישראל הבולטים, ומהוגי הדעות הגדולים שקמו לעם ישראל. תורתו מהווה בסיס ותשתית לעניינים רבים בתורת החסידות.

ה'ראשית חכמה' – רבי אליהו די וידאש. הסתלק בשנת ה'שמ"ז (1587). תלמידם של הרמ"ק והאר"י הקדוש ומחבורת המקובלים בצפת. ספרו "ראשית חכמה" נחשב ספר יסוד במוסר ובקבלה.

הב"ח – רבי יואל סירקיש, בעל הספר "בית חדש" על ארבעה טורים. נולד בשנת ה'שכ"א (1561) והסתלק בכ' באדר שנת ה'ת' (1640). היה מגדולי האחרונים, וספרו "בית חדש" הוא מספרי ההלכה החשובים.

ה'אור החיים' – רבי חיים בן עטר. נולד בשנת ה'תנ"ו (1696) והסתלק בט"ו בתמוז ה'תק"ג (1743). נולד בעיר סאלי שבמרוקו. על אף המרחק הגאוגרפי ישנם סיפורים מעניינים על הקשר בינו ובין הבעל שם טוב ותורת החסידות. נפטר בגיל צעיר, לאחר שעלה לארץ ישראל שלוש שנים לפני פטירתו, וייסד ישיבה בירושלים.

הבעל שם טוב – רבי ישראל בעל שם טוב. נולד בעיירה אוקופ שבאוקרינה בי"ח באלול ה'תנ"ח (1698) והסתלק בחג השבועות ה'תק"כ (1760). הבעל שם טוב הוא מייסד ומחולל תנועת החסידות.

רבי אלימלך מליזנסק – רבי אלימלך נולד בשנת ה'תע"ז (1717) והסתלק בכ"א באדר ה'תקמ"ז (1787). הוא ואחיו רבי זושא מאניפולי היו מגדולי תלמידיו של המגיד ממעזריטש. רבי אלימלך הנהיג את החסידים באיזור גליציה וביסס שם את החסידות במידה ניכרת. ספרו "נועם אלימלך" ידוע כספר קדוש וחשוב מבין ספרי החסידות.

רבי מנחם מענדל מויטבסק – רבי מענדל מויטבסק נולד בשנת ה'ת"צ (1730) והסתלק בא' אייר ה'תקמ"ח (1788). היה מתלמידי הגדולים של המגיד ממעזריטש ואף הנהיג, לאחר פטירת המגיד, את החסידים באיזור בלארוס וליטא, עד שעלה לארץ ישראל.

רבי מנחם נחום מצ'רנוביל – רבי מנחם נחום מצ'רנוביל נולד בשנת ה'ת"צ (1730) והסתלק בי"א חשוון שנת ה'תקנ"ח (1977). היה תלמידם של הבעל שם טוב ולאחר מכן של המגיד ממעזריטש, וספרו "מאור עיניים" הוא מספרי החסידות החשובים.

המגיד מקוזניץ – רבי ישראל מקוזניץ. נולד בשנת ה'תצ"ז (1736) והסתלק בי"ד בתשרי ה'תקע"ה (1814). גאון עצום בנגלה ובנסתר. מתלמידי המגיד ממעזריטש ורבי אלימלך מליזנסק ומחשובי האדמו"רים בפולין.

רבי שניאור זלמן מלאדי – האדמו"ר הזקן, 'בעל התניא והשו"ע'. רבי שניאור זלמן נולד בעיר לוז'נה שברוסיה בי"ח באלול שנת ה'תק"ה (1745) והסתלק בכ"ד טבת ה'תקע"ג (1813). ייסד שיטה מיוחדת בחסידות, לה קרא 'חב"ד' – 'חכמה, בינה, דעת', ועיקרי תורתו מופיעים בספרו הידוע והחשוב, ספר ה'תניא'.

ה'דגל מחנה אפרים' – רבי משה חיים אפרים מסדילקוב. נולד בשנת ה'תק"ח (1748) והסתלק בי"ז באייר ה'תק"ס (1800). בנה של אדל, בתו היחידה של הבעל שם טוב. זכה להתחנך על ברכי סבו הגדול, ולמד תורה גם מהמגיד ממעזריטש ובעל ה'תולדות יעקב יוסף'.

ה'אוהב ישראל' מאפטא – רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא. נולד בשנת ה'תק"ח (1748) והסתלק בה' בניסן ה'תקפ"ה (1825). למד תורה וחסידות מרבי אלימלך מליעזנסק וצדיקים אחרים. היה מפורסם באהבת ישראל, ואף ביקש שעל מצבתו יכתבו רק את התואר "אוהב ישראל", וכך גם נקרא ספר דרשותיו.

רבי חיים מוולוז'ין – רבי חיים נולד בז' בסיון ה'תק"ט (1749) והסתלק בי"ד בסיון ה'תקפ"א (1821). מחשובי תלמידי הגאון מוילנא. מגדולי הדור בתקופתו ומייסד ישיבת וולוז'ין המפורסמת. ספרו "נפש החיים" נחשב לאחד מהספרים החשובים במחשבת ישראל של הדורות האחרונים.

רבי נחמן מברסלב – רבי נחמן נולד בא' בניסן ה'תקל"ב (1772) בעיירה מז'בוז' שבאוקראינה, שבה התגורר הבעל שם טוב, אבי-סבתו, והסתלק בי"ח בתשרי ה'תקע"א (1810). רבי נחמן הנהיג שיטה מיוחדת בחסידות. ספרו המרכזי הוא הספר "ליקוטי מוהר"ן". מנוחתו כבוד בעיר אומן.

הרבי מקוצק – רבי מנחם מענדל מקוצק. נולד בשנת ה'תקמ"ז (1787) והסתלק בכ"ב שבט ה'תרי"ט (1859). תלמידים של החוזה מלובלין, 'היהודי הקדוש' ורבי שמחה בונים מפשיסחא. גאון עצום, חריף ואיש אמת, שהדריך את חסידיו בדרך יחודית ולעיתים קיצונית בבירור האמת והדביקות בה'. בסוף ימיו התבודד בחדרו קרוב לעשרים שנה.

רבי חיים מצאנז – רבי חיים הלברשטאם. נולד בשנת ה'תקנ"ז (1797) והסתלק בכ"ה ניסן ה'תרל"ו (1876). היה אחד מהגאונים בנגלה ומגדולי האדמו"רים בדורו. ספר השו"ת שלו "דברי חיים" נחשב כספר פסיקה חשוב. מייסד שושלת חסידות צאנז.

מי השילוח' – רבי מרדכי יוסף ליינר מאיזביצא. נולד בשנת ה'תק"ס (1800) והסתלק בז' בטבת ה'תרי"ד (1854). תלמידים של רבי שמחה בונים מפשיסחא והרבי מקוצק. בשלב מסוים פרש מהרבי מקוצק והנהיג חסידות בעצמו.

רבי צדוק הכהן מלובלין – רבי צדוק הכהן מלובלין נולד בכ"ב שבט ה'תקפ"ג (1823) והסתלק בט' אלול ה'תר"ס (1900). היה ידוע כגאון גדול בנגלה ובנסתר, אשר כתב חידושים וספרים רבים. היה מחסידי איזביצא ולאחר פטירתו של רבי יהודה לייב אייגר מלובלין, נענה להפצרות החסידים וקיבל על עצמו את עול ההנהגה.

הרבי מסוכטשוב – רבי אברהם בורנשטיין מסוכטשוב. נולד בשנת ה'תקצ"ט (1839) והסתלק בי"א באדר ה'תר"ע (1910). תלמידו וחתנו של הרבי מקוצק. נודע כאחד מגדולי הלמדנים והפוסקים בפולין בדורו. הקים את חסידות סוכטשוב וחיבר את הספרים "אגלי טל" ושו"ת "אבני נזר".

ה'שפת אמת' – רבי יהודה אריה לייב אלטר מגור. נולד בערב ר"ח אייר ה'תר"ז (1847) והסתלק בה' שבט ה'תרס"ה (1905). בעודנו ילד נתייתם מאביו ונתחנך על ברכי סבו הגדול, בעל 'חידושי הרי"ם', ולימים מילא את מקומו. בימיו התעצמה מאוד חצר גור.

ה'שם משמואל' – רבי שמואל בורנשטיין מסוכטשוב. נולד בשנת ה'תרט"ז (1856) והסתלק בכ"ד טבת ה'תרפ"ו (1926). היה האדמו"ר השני בחסידות סוכטשוב. תורותיו ובעיקר ספרו "שם משמואל", תפסו מקום מרכזי בארון הספרים החסידי גם לאחר פטירתו.

הרבי הרש"ב – רבי שלום דובער שניאורסון. נולד בכ' בחשוון ה'תרכ"א (1860) בעיירה ליובאוויטש, והסתלק בב' בניסן ה'תר"פ (1920). היה האדמו"ר החמישי בשושלת אדמו"רי חסידות חב"ד ונחשב למסביר הגדול של תורת חב"ד.

הרב קוק – רבי אברהם יצחק הכהן קוק. נולד בגריבה שבלטביה, בשנת ה'תרכ"ה (1865), והסתלק בג' באלול ה'תרצ"ה (1935). היה הרב הראשי האשכנזי הראשון של

ארץ ישראל, ובעל השפעה מרכזית בתולדות היישוב החדש שבארץ ישראל. הרב קוק היה מהוגי הדעות הגדולים בדור האחרון.

הרבי מליובאוויטש – רבי מנחם מענדל שניאורסון. נולד בי"א בניסן ה'תרס"ב (1902) והסתלק בג' בתמוז ה'תשנ"ד (1994). האדמו"ר השביעי בשושלת אדמו"רי חסידות חב"ד. בשנות הנהגתו התעצמה חסידות חב"ד לממדים אדירים. חסידיו ושלוחיו הרבים מפיצים את תורת החסידות ואת היהדות בכל רחבי תבל.

הרב סולובייצ'יק – הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק. נולד בי"ב אדר ה'תרס"ג (1903) והסתלק בי"ח בניסן ה'תשנ"ג (1993). נכדו של ר' חיים מבריסק. ממנהיגי המרכזיים של היהדות האורתודוקסית בארצות הברית. אחד מהוגי הדעות והפילוסופיים היהודיים החשובים בדור האחרון.

הרבי מסלונים – רבי שלום נח ברזובסקי מסלונים. נולד בי"ד באב ה'תרע"א (1911) והסתלק בז' באב ה'תש"ס (2000). שיקם וביסס את חסידות סלונים בארץ ישראל, אחרי שואת יהודי אירופה. דברי תורתו מובאים בסדרת הספרים "נתיבות שלום".